

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 26 shtator 2022
Nr. Ref.:RK 2051/22

AKTVENDIM PËR PAPRANUESHMËRI

në

rastin nr. KI40/22

Parashtrues

Predrag Nikčević, Dragica Nikčević Kadić, Zoran Nikčević dhe Vladimir Nikčević dhe avokati Minush Hoxha, i cili pretendon se përfaqëson M. N.

**Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit [Ac. nr. 1417/18] të Gjykatës së
Apelit të Kosovës, të 6 dhjetorit 2021**

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Gresa Caka-Nimani, kryetare
Bajram Ljatifi, zëvendëskryetar
Selvete Gërxhaliu -Krasniqi, gjyqtare
Safet Hoxha, gjyqtar
Radomir Laban, gjyqtar
Remzije Istrefi-Peci, gjyqtare dhe
Nexhmi Rexhepi, gjyqtar

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa është dorëzuar nga Predrag Nikčević me adresë të përhershme në Republikën e Serbisë, Dragica Nikčević Kadić, Zoran Nikčević, Vladimir Nikčević me adresë të përhershme në Republikën e Malit të Zi (në tekstin e mëtejshëm: parashtruesit e kërkesës), të përfaqësuar nga Minush Hoxha, avokat në Komunën e Pejës.

2. Kërkesa është dorëzuar gjithashtu edhe në emër të M. N. nga avokati Minush Hoxha, i cili pretendon se përfaqëson M. N., por për këtë person avokati nuk ka dorëzuar autorizimin për përfaqësim në Gjykatë (në tekstin e mëtejshëm: përfaqësuesi i pretenduar i personit M. N.).

Vendimi i kontestuar

3. Parashtruesit e kërkesës dhe përfaqësuesi i pretenduar i personit M. N. kontestojnë Aktgjykimin [Ac. nr. 1417/18] e 6 dhjetorit 2021, të Gjykatës së Apelit të Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: Gjykata e Apelit) në lidhje me Aktgjykimin [C. nr. 129/11] e 17 nëntorit 2017, të Gjykatës Themelore në Pejë (në tekstin e mëtejshëm: Gjykata Themelore).
4. Parashtruesit e kërkesës Aktgjykimin e kontestuar e kishin pranuar më 28 dhjetor 2021.

Objekti i çështjes

5. Objekt i çështjes është vlerësimi i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të kontestuar, përmes të cilit pretendohet se parashtruesve të kërkesës u janë shkelur të drejtat dhe liritë themelore të tyre të garantuara me nenin 46 [Mbrojtja e Pronës] dhe nenin 102 [Parimet e Përgjithshme të Sistemit Gjyqësor] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: Kushtetuta).

Baza juridike

6. Kërkesa bazohet në paragrafët 1 dhe 7 të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, në nenet 22 (Procedimi i kërkesës) dhe 47 (Kërkesa individuale) të Ligjit nr. 03/L-121 për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: Ligji) dhe në rregullin 32 (Parashtrimi i kërkesave dhe përgjigjeve) të Rregullores së punës së Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatën Kushtetuese

7. Më 5 prill 2022, parashtruesit e kërkesës e dorëzuan kërkesën e tyre përmes postës, të cilën Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: Gjykata) e pranoi më 7 prill 2022.
8. Më 4 prill 2022, Kryetarja e Gjykatës përmes Vendimit [Nr. GJR. KI40/2022] caktoi gjyqtarin Radomir Laban gjyqtar raportues dhe Kolegjin shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Selvetë Gërxhaliu-Krasniqi (kryesuese), Safet Hoxha dhe Nexhmi Rexhepi (anëtarë).
9. Më 15 prill 2022, Gjykata e njoftoi avokatin për regjistrimin e kërkesës dhe kërkoi nga ai që të dorëzojë autorizimin edhe për dy parashtruesit e tjerë për të cilët pretendon se i përfaqëson para Gjykatës, duke qenë se në kërkesën e parë ka dorëzuar autorizimet për Dragica Nikčević Kadić, Zoran Nikčević dhe Vladimir Nikčević, të nënshkruara nga parashtruesit e kërkesës për përfaqësimin e tyre para Gjykatës.
10. Në të njëjtën ditë, Gjykata njoftoi Gjykatën e Apelit për regjistrimin e kërkesës dhe kërkoi nga ajo që të njoftojë Gjykatën lidhur me datën se kur parashtruesit e kërkesës e kishin pranuar aktin e kontestuar.

11. Gjykata nuk pranoi ndonjë përgjigje/informatë nga Gjykata e Apelit lidhur me datën se kur parashtruesit e kërkesës e kishin pranuar aktin e kontestuar.
12. Më 5 maj 2022, avokati dorëzoi autorizimin edhe për njërin nga parashtruesit e kërkesës, respektivisht për parashtruesin Predrag Nikčević.
13. Më 6 maj 2022, avokati kërkoj afat shtesë për dorëzimin e autorizimit për përfaqësim të M.N.
14. Më 10 maj 2022, avokati përsëriti kërkesën e tij për afat shtesë lidhur me dorëzimin e autorizimit për përfaqësim të M.N.
15. Më 11 maj 2022, Gjykata në përgjigje të kërkesës për zgjatje të afatit, i ka lejuar avokatit një afat shtesë prej pesëmbëdhjetë (15) ditësh nga dita e pranimit të shkresës, që të dorëzojë autorizimin e kërkuar për M.N.
16. Gjykata nuk pranoi nga avokati një autorizim të vlefshëm për përfaqësim të M.N.
17. Në të njëjtën ditë, Gjykata njoftoi Gjykatën Themelore në Pejë për regjistrimin e kërkesës dhe kërkoj nga ajo që të njoftojë Gjykatën lidhur me datën se kur parashtruesit e kërkesës e kishin pranuar aktin e kontestuar.
18. Më 31 maj 2022, Gjykata Themelore dorëzoi në Gjykatë fletëkthesën që tregon se parashtruesit e kërkesës aktin e kontestuar e kishin pranuar më 28 dhjetor 2021.
19. Më 24 qershor 2022, Gjykata kërkoj nga parashtruesit e kërkesës që të njoftojnë Gjykatën, nëse kundër Aktvendimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës, Ac. nr. 1417/18 të 6 dhjetorit 2021, kanë ushtruar ndonjë mjet juridik para Gjykatës Supreme.
20. Më 1 korrik 2022, parashtruesit e kërkesës informuan Gjykatën se nuk kanë ushtruar ndonjë mjet juridik para Gjykatës Supreme.
21. Më 8 shtator 2022, Kolegji shqyrtues shqyrtoi raportin e gjyqtarit raportues dhe njëzëri i rekomandoj Gjykatës papranueshmërinë e kërkesës.

Përmbledhja e fakteve

22. Më 30 dhjetor 1966, paraardhësit juridik të parashtruesve të kërkesës, U. N., përmes Aktvendimit 01-nr. 11756/1-66 të Komunës së Pejës, i është ndarë në shfrytëzim pasuria e paluajtshme e cila është objekt i këtij kontesti.
23. Më 6 mars 1998, përmes Aktvendimit nr. 463/241/98 të Kuvendit Komunal të Pejës, është anuluar Aktvendimi nr. 01-17756/1-66 i 30 dhjetorit 1966, përmes të cilit pasuria e paluajtshme në fjalë i është ndarë në shfrytëzim të përhershëm paraardhësit juridik të parashtruesve të kërkesës.
24. Me paragrafin 2 të dispozitivit të aktvendimit të lartcekur, paditësit U. N. i është marrë nga posedimi toka e pandërtuar urbane dhe atë pjesa e ngastrës kadastrale nr. 249/1 në sipërfaqe prej 0.02,60 ha, pjesa e ngastrës nr. 251/1 në sipërfaqe prej 0.00,84 ha dhe pjesa e ngastrës nr. 252/4 në sipërfaqe prej 0.00,16 ha, ndërsa sipas paragrafit 3 të dispozitivit të këtij aktvendimi, Enti Republiken i Gjeodezisë (në

tekstin e mëtejme: ERGj) – Shërbimi për Kadastër, duhet të zbatojë ndryshimet sipas paragrafit 2, pas plotfuqishmërisë së këtij aktvendimi.

25. Më 14 prill 1998, Enti Republiken i Gjeodezisë (në tekstin e mëtejme: ERGj), përmes Aktvendimit R.G.Z. 01-952-01-1-10/98, vendosi që kjo pasuri e paluajtshme kalon në pronësi P. Sh. (pronësi shoqërore) të KK Pejës.
26. Më 2 mars 2011, parashtruesit e kërkesës si paditës, përmes përfaqësuesit të tyre të autorizuar, ushtruan padi për vërtetimin e pronësisë në Gjykatën Themelore në Pejë kundër të paditurës, Komunes së Pejës.
27. Më 28 gusht 2016, parashtruesit e kërkesës precizuan padinë, duke pretenduar se tani të ndjerit U. N., (paraardhësi juridik i parashtruesve të kërkesës) i është ndarë ngastra me nr. 249/76 nga fleta poseduese nr. 5547 ZK Pejë, për ndërtimin e shtëpisë në sipërfaqe prej 0.03,60 ha, me kulturë arë. Duke pretenduar se Drejtoria për Punë Pronësore Juridike ka vendosur që paraardhësit të paditësve t'i merret ngastra lëndore, me arsyetimin se të njëjtit i është ndarë një ngastër tjetër. Gjithashtu theksojnë se i ndjeri U. N., përkatësisht paraardhësi juridik i paditësve nuk ka pranuar asnjë njoftim me shkrim se i është marrë paluajtshmëria kontestuese, pronar i së cilës ishte U.N. Parashtruesit më tej kontestuan se Aktvendimi nr. 463/241/98 i është dorëzuar ndonjëherë të ndjerit U. N., dhe se deri në shqyrtimin kryesor nuk është deponuar asnjë provë, asnjë fletëdorëzim i cili provon dorëzimin e aktvendimit kontestues. Natyrisht, një aktvendim i tillë as që ka mundur të bëhet i plotfuqishëm e as që ka mundur të ekzekutohet dhe të bëhen regjistrimet në Agjencinë Kadastrale.
28. Më 17 nëntor 2017, Gjykata Themelore përmes Aktgjykimit [C. nr. 129/11] refuzoi padinë e paraqitur, duke hedhur poshtë pretendimet e parashtruesve të kërkesës me arsyetimin se personi U. N., më 23 prill 1998 ishte njoftuar me Aktvendimin [R.G.Z 01-952-01-10/98] e 14 prillit 1998 dhe se ky i fundit nuk kishte ndërmarrë asnjë veprim juridik për ta kundërshtuar aktvendimin në fjalë, duke arsyetuar:

“Nga fletëkthesa u vërtetua se paraardhësi i paditësve U.N., me dt. 23.04.1998, ka pranuar Aktvendimin R. G. Z 01-952-0-1-10/98, i dt. 14.04.1998, ndaj të cilit aktvendim nuk ka marrë asnjë veprim qoftë kundërshtim ankesë apo hapje të konfliktit administrativ. Gjykata është bindur se U.N., e ka marrë Aktvendimin nga shkaku se i njëjti edhe pse është në fotokopje për gjykatën paraqet dëshmi relevante, për faktin se me aktvendimin mbi trashëgiminë i Gjykatës Themelore të Leskovcit Republika e Serbisë, T. nr. 2738/10 i dt. 13.07.2010 vërtetohet se U.N., ka vdekur me dt. 12.08.2000 i cili ka pasur mundësi që t'i kërkojë të drejtat e veta, sa ka qenë në jetë-gjallë, gjë që nuk e ka bërë, për çfarë për gjykatën është e besueshme se është pajtuar me Aktvendimin 463-241/98 të dt. 06.03.1998”.
29. Më 21 shkurt 2018, parashtruesit e kërkesës paraqitën ankesë në Gjykatën e Apelit kundër Aktgjykimit [C. nr. 129/11] të Gjykatës Themelore, për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës kontestimore, konstatimit të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, respektivisht për shkak të shkeljes së nenit 8 të Ligjit 03/L-006 për Procedurën Kontestimore (GZ. numër 38/2008, 20 shtator 2008) të ndryshuar me Ligjin nr. 04/L-118 për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit nr. 03/L-006 për Procedurën Kontestimore (GZ. numër 28/2012, 16 tetor 2012) (në tekstin e mëtejme: LPK).
30. Më 6 dhjetor 2021, Gjykata e Apelit përmes Aktgjykimit [Ac. nr. 1417/18] refuzoi ankesën e parashtruesve të kërkesës si të pathemeltë dhe vërtetoi Aktgjykimin [C. nr. 129/11] e Gjykatës Themelore me përfundimin se (i) prona kontestuese ishte kthyer në

pronë shoqërore në procedurë të rregullt ligjore; dhe se (ii) paraardhësi i parashtruesve të kërkesës U. N., nuk kishte ndërmarrë ndonjë veprim juridik kundër aktvendimeve të 14 prillit 1998 dhe 6 prillit 1998, duke arsyetuar se:

“Përveç kësaj nga shkresat e lëndës, përkatësisht në ekspertizën e gjeodezisë, konstatohet se në parcelën kontestuese sipas raportit të ekspertit A.A., është ngritur një ndërtesë P+5 (e cila ka filluar të ndërtohet para fillimit të luftës së vitit 1998-1999 dhe ka vazhduar dhe është përfunduar pas luftës), dhe për këtë kanë qenë në dijeni edhe qytetarët e Pejës, për një ndërtim të tillë, ndërsa përkundër kësaj i njëjti (paraardhësi i paditësve) nuk ka bërë as një ankesë lidhur me ndërtimin e kësaj ndërtese.

Prandaj, për gjykatën e shkallës së dytë është mjaftueshëm e qartë dhe e provuar se këtu paditësve nuk u takon e drejta e pronësisë mbi ngastrën kontestuese e as kompensimi eventual në para i saj, pasi që është provuar se këtu e paditura në procedurë të rregullt dhe ligjore e ka rikthyer të drejtën e pronësisë mbi këtë ngastër. Në anën tjetër, nuk është provuar e kundërta nga këtu paditësit, pasi që siç është cekur edhe më lart nuk rezulton që paraardhësi i tyre apo vet paditësit të kenë iniciuar procedurë administrative tek e paditura apo procedurë gjyqësore për të vlerësuar ligjshmërinë e aktvendimit të paditurës të vitit 1998. Tutje, Gjykata e Apelit thekson se duke ju referuar Ligjit mbi Marrëdhëniet Themelore Juridiko-Pronësore i vitit 1980 (i cili ka qenë në fuqi në kohën e nxjerrjes së këtyre vendimeve), më saktësisht në nenin 44 parashihet se: “E drejta e pronësisë pushon me kalimin e sendit në pronësinë shoqërore”, nga i cili rezulton se ka pushuar e drejta e pronësisë mbi këtë parcelë kontestuese në momentin që Kuvendi Komunal në Pejë me anë të aktvendimit e ka kaluar pronën në emër të Komunës së Pejës, andaj edhe paditësit nuk mund të jenë pronar, e as të kërkojnë kompensim lidhur me këtë parcelë kontestuese, pasi që një e drejtë e tillë i ka pushuar edhe paraardhësit të tyre. Andaj, gjykata e shkallës së parë drejtë ka vepruar kur e ka refuzuar si të pabazuar kërkesëpadinë e paditësve”.

Pretendimet e parashtruesit të kërkesës

31. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se përmes Aktgjykimit të kontestuar të Gjykatës së Apelit, i cili ndërlidhet me ankesën e parashtruesve për vërtetimin e të drejtës pronësore mbi ngastrën kadastrale [249/71], janë shkelur të drejtat dhe liritë e tyre themelore të garantuara me nenin 46 [Mbrotja e Pronës] dhe nenin 102 [Parimet e Përgjithshme të Sistemit Gjyqësor] të Kushtetutës.
32. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se Aktvendimi [nr. 463-241-I] i 6 marsit 1998, fillimisht e kishte privuar paraardhësin e parashtruesve të kërkesës U. N., nga e drejta pronësore mbi ngastrën kadastrale [249/71] dhe se ky vendim nuk iu ishte dorëzuar asnjëherë këtij të fundit.
33. Gjithashtu, sipas parashtruesve të kërkesës, ankesa kundër Aktvendimit [nr. 463-241-I] të 6 marsit 1998 ishte paraqitur në Ministrinë e Financave të Republikës së Serbisë, e cila kishte anuluar aktvendimin e ankimuar me arsyetimin se për anulimin e Aktvendimit [01-nr. 17756/1-66] të 30 dhjetorit 1966 duhet të kishte vendosur organi kompetent, dhe jo Drejtoria për Çështje Pronësore.
34. Në lidhje me këtë, parashtruesit e kërkesës pretendojnë se vlerësimi i Gjykatës Themelore se paraardhësi i parashtruesve të kërkesës U.N., e ka pranuar Aktvendimin [nr. 463-241-I] e 6 marsit 1998 duke u bazuar në nënshkrimin e këtij të fundit të dhënë në dokumentin e fletëkthesës së 14 prillit 1998, është i pasaktë, sepse, sipas tyre, paraardhësi U. N. nuk kishte dhënë një nënshkrim të tillë meqë nuk ishte në

gjendje shëndetësore të ushtronte punë juridike, dhe se as forenzika nuk kishte konfirmuar se fletëkthesa e 14 prillit 1998 ishte nënshkruar nga paraardhësi i tyre U.N.

35. Si rezultat i kësaj, parashtruesit e kërkesës pretendojnë se vendimet e gjykatave të rregullta përbëjnë shkelje të nenit 102 [Parimet e Përgjithshme të Sistemit Gjyqësor] të Kushtetutës, sepse *“nuk ishte e pavarur [...], nuk ishte e drejtë, ngaqë përkundër mendimit-gjetjes profesionale të Forenzikës, mbështeti aktgjykimin sikur të ishte vërtetuar se marrësi në dorëzim i aktvendimit për privimin nga trolli ishte Uroshi, se Gjykata Themelore, në fakt, nuk ka disponuar fare /as në fotokopje/ Aktvendimin mbi privimin e të ndjerit Urosh nga trolli në datën 06.03.1998, dhe, nuk dihet saktësisht se si dhe nga cilat shkaqe juridike, organi komunal /nëse ka qenë kompetent/ e ka vendosur çështjen e privimit të Uroshit nga trolli. Dhe ajo e Apelit, në vend të kërkoj kthimin procedural në shina ligjor, tek refuzon ankesën, vepron njësoj kundërligjshëm”*.
36. Në vazhdim, parashtruesit e kërkesës theksojnë se *“Uroshi, në përputhmëni me dispozitat e Ligjit për Pronësinë dhe të Drejtat tjera Sendore nr. 03/L-154 - kapitulli III - fitimi dhe humbja e pronësisë në paluajtshmëritë - neni 36, 40, 41, në mbështetje të faktit se kishte paguar çmimin /92.500,00 din. -atëherë/, kishte hyrë në posedim kishte pasur posedimin deri në v.1998 dhe se kishin kaluar më shumë se 10/20/vjet që e kishte në posedim të ndërgjegjshëm, ai ishte pronarë legjitim (Aq më shumë kur kjo pronësi ishte e regjistruar në librat kadastral si pronësi e U.N. Ky fakt-kjo rrethanë, është apostrofuar dhe në shqyrtime gjatë seancave, por Gjykata nuk e ka trajtuar fare”*.
37. Tutje, parashtruesit e kërkesës pretendojnë se gjykatat e rregullta kishin dështuar t’u ofrojnë qasje të barabartë palëve në kontest me arsyetimin se këto të fundit mbronin vetëm interesin e palës kundërshtare.
38. Në fund, parashtruesit e kërkesës kërkojnë nga Gjykata që vendimet e gjykatave të rregullta të vlerësohen jokushtetuese dhe rasti të kthehet në rigjykim.

Dispozitat relevante kushtetuese dhe ligjore

Kushtetuta e Republikës së Kosovës

Neni 46

[Mbrojtja e Pronës]

1. *E drejta e pronës është e garantuar.*
2. *Shfrytëzimi i pronës rregullohet me ligj, në pajtim me interesin publik.*
3. *Askush nuk do të privohet në mënyrë arbitrare nga prona. Republika e Kosovës ose autoriteti publik i Republikës së Kosovës mund të bëjë eksproprijimin e pronës nëse ky eksproprijim është i autorizuar me ligj, është i nevojshëm ose i përshtatshëm për arritjen e qëllimit publik ose përkrahjen e interesit publik, dhe pasohet me sigurimin e kompensimit të menjëhershëm dhe adekuat për personin ose personat prona e të cilave eksproprijohet.*

4. Kontestet që lindin nga akti i Republikës së Kosovës ose autoritetit publik të Republikës së Kosovës për të cilat pretendohet se përbëjnë eksproprijimin, do të zgjidhen nga gjykata kompetente.

5. Prona intelektuale mbrohet me ligj.

Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut

Protokolli nr. 1 neni 1 [Mbrojtja e Pronës]

1. Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsye të interesit publik dhe në kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Ligji mbi Marrëdhëniet Themelore Juridike – Pronësore të vitit 1980

Neni 44

Pushimi i së drejtës së pronësisë

E drejta e pronësisë pushton me kalimin e sendit në pronësinë shoqërore.

Pranueshmëria e kërkesës

39. Gjkata së pari vlerëson nëse parashtruesit e kërkesës i kanë përmbushur kriteret e pranueshmërisë, të përcaktuara me Kushtetutë dhe të specifikuara më tej me Ligj dhe me Rregullore të punës.

40. Në këtë drejtim, Gjkata, fillimisht i referohet paragrafëve 1 dhe 7 të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, që përcaktojnë:

“1. Gjkata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar.

[...]

7. Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.

41. Në vazhdim, Gjkata gjithashtu shqyrton nëse parashtruesit e kërkesës i kanë përmbushur kriteret e pranueshmërisë, siç përcaktohet me Ligj. Në lidhje me këtë, Gjkata së pari i referohet neneve 47 (Kërkesa individuale), 48 (Saktësimi i kërkesës) dhe 49 (Afatet) të Ligjit, të cilët përcaktojnë:

Neni 47

(Kërkesa individuale)

“1. Çdo individ ka të drejtë të kërkojë nga Gjkata Kushtetuese mbrojtje juridike në rast se pretendon se të drejtat dhe liritë e tij individuale të garantuara me Kushtetutë janë shkelur nga ndonjë autoritet publik.

2. Individë mund të ngrejë kërkesën në fjalë vetëm pasi që të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.

Neni 48
(Saktësimi i kërkesës)

"Parashtruesi i kërkesës ka për detyrë që në kërkesën e tij të qartësojë saktësisht se cilat të drejta dhe liri pretendon se i janë cenuar dhe cili është akti konkret i autoritetit publik të cilin parashtruesi dëshiron ta kontestoj".

Neni 49
(Afatet)

"Kërkesa parashtrohet brenda afatit prej katër (4) muajve. Afati fillon të ecë që nga dita kur parashtruesit i është dorëzuar vendimi gjyqësor ...".

42. Sa i përket përmbushjes së këtyre kriterëve, Gjykata vëren se parashtruesit e kërkesës janë palë të autorizuar, të cilët kontestojnë një akt të një autoriteti publik, përkatësisht Aktgjykimin [Ac. nr. 1417/18] e 6 dhjetorit 2021 të Gjykatës së Apelit dhe i kanë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj. Parashtruesit e kërkesës gjithashtu i kanë sqaruar të drejtat dhe liritë themelore që ata pretendojnë se u janë shkelur, në pajtim me kërkesat e nenit 48 të Ligjit dhe e kanë dorëzuar kërkesën në pajtim me afatet e përcaktuara në nenin 49 të Ligjit.

43. Gjykata, po ashtu, i referohet nenit 21 [Përfaqësimi] të Ligjit, i cili parashikon:

"Palët gjatë procesit para Gjykatës Kushtetuese përfaqësohen vet ose nga një përfaqësues i autorizuar nga pala".

44. Përveç kësaj, Gjykata i referohet rregullit 32 [Parashtrimi i kërkesave dhe i përgjigjeve] të Rregullores së punës, i cili specifikon:

"[...]"

(2) Kërkesa, po ashtu, duhet të përmbajë edhe:

[...]"

(c) autorizimin për përfaqësuesin ligjor; [...]"

(3) Nëse pala ka përfaqësues, përfaqësuesi dorëzon në Gjykatë bashkë me kërkesë, autorizim të vlefshëm".

45. Gjithashtu, Gjykata shqyrton nëse parashtruesit e kërkesës i kanë përmbushur kriteret e pranueshmërisë të përcaktuara në paragrafin (2) të rregullit 39 (Kriteret e pranueshmërisë) të Rregullores së punës. Rregulli 39 (2) i Rregullores së punës përcakton kriteret në bazë të të cilave Gjykata mund të shqyrtoj kërkesën, duke përfshirë kriterin që kërkesa të mos jetë qartazi e pabazuar. Rregulli 39 (2) specifikisht përcakton që:

Rregulli 39
(Kriteret e pranueshmërisë)

"(2) Gjykata mund ta konsiderojë kërkesën të papranueshme, nëse kërkesa është qartazi e pabazuar, sepse parashtruesi nuk dëshmon dhe nuk mbështetë në mënyrë të mjaftueshme pretendimin e tij."

46. Rregulli i lartcekur, bazuar në praktikën gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejshëm: GJEDNJ) dhe të Gjykatës, i mundëson kësaj

të fundit, që të shpallë kërkesa të papranueshme për arsye që ndërlidhen me meritat e një rasti. Më saktësisht, bazuar në këtë rregull, Gjykata mund të shpallë një kërkesë të papranueshme bazuar në dhe pas vlerësimit të meritave të saj, përkatësisht nëse e njëjta vlerëson se përmbajta e kërkesës është qartazi e pabazuar në baza kushtetuese, siç është përcaktuar në paragrafin (2) të rregullit 39 të Rregullores së punës.

47. Gjykata vëren se në lidhje me kërkesën e dorëzuar, paraqiten dy palë në procedurën para Gjykatës, (i) kërkesa e dorëzuar nga Minush Hoxha si përfaqësues i pretenduar i M.N., si dhe (ii) parashtuesit e kërkesës të cilët kanë dorëzuar një autorizim të vlefshëm për përfaqësim para Gjykatës.
48. Rrjedhimisht, Gjykata gjatë vlerësimit të pranueshmërisë, do t'i trajtojë këto kërkesa ndaras.

(i) Lidhur me kërkesën e dorëzuar nga Minush Hoxha, si përfaqësues i pretenduar i M.N.

49. Në lidhje me kërkesën e dorëzuar nga përfaqësuesi i pretenduar Minush Hoxha në emër të M. N., Gjykata vëren se përfaqësuesi i pretenduar nuk ka bashkëngjitur në shkresat e lëndës një autorizim të vlefshëm për Gjykatën.
50. Gjykata gjithashtu rikujton se kishte kërkuar dy herë nga përfaqësuesi i pretenduar që të dorëzojë në Gjykatë autorizimin përkatës të vlefshëm, por ai nuk iu ishte përgjigjur kërkesave të Gjykatës të përmendura me anë të shkresave të 15 prillit dhe 11 majit 2022.
51. Në vlerësimin e përmbushjes së kriterëve të pranueshmërisë, Gjykata vëren se përfaqësuesi i pretenduar nuk e ka sjellë autorizimin për përfaqësim të M.N., në Gjykatë.
52. Mosdorëzimi i autorizimit të vlefshëm në Gjykatë i pamundëson Gjykatës shqyrtimin e kërkesës në pajtim me nenin 21 të Ligjit dhe rregullin 32 të Rregullores së punës.
53. Në këtë aspekt, Gjykata konkludon se kërkesa është e paplotë sepse përfaqësuesi i pretenduar nuk kishte dorëzuar në Gjykatë autorizimin e vlefshëm për përfaqësimin e palës M.N., të cilin ai pretendon se e përfaqëson para Gjykatës (shih rastet e Gjykatës nr. KI23/18, parashtues *Ismet Kërçagu*, si përfaqësues i pretenduar i A. K., M. K., B. K., F. K. dhe A. K., Vendim për refuzim të kërkesës, i 7 shkurtit 2019; nr. KI16/18, parashtues *Sahit Musa*, si përfaqësues i pretenduar i K. N., Vendim për refuzim të kërkesës, i 31 dhjetorit 2018; nr. KI30/18, parashtues *Sahit Musa*, si përfaqësues i pretenduar i N. H., XH. H. dhe S. H., Vendim për refuzim të kërkesës, i 10 majit 2018 dhe rastin KI203/18, parashtues *Afrim Salihu* si përfaqësues i pretenduar i L. K., Vendim për refuzim të kërkesës, i 26 qershorit 2019).
54. Gjykata thekson se është e domosdoshme që përfaqësuesit të dëshmojnë se ata kanë marrë udhëzime specifike dhe të qarta për përfaqësim të viktimës së pretenduar në kuptim të nenit 113.7 të Kushtetutës, në emër të së cilës ata pretendojnë që veprojnë para Gjykatës (shih rastin e GJEDNJ-së, *Angelique Post kundër Holandës*, kërkesa, nr. 21727/08, Vendimi i 20 janarit 2009).
55. Në dritën e këtyre fakteve, Gjykata më tej i referohet edhe rregullit 35 (5) [Tërheqja, hedhja poshtë dhe refuzimi i kërkesës] të Rregullores së punës, i cili parasheh:

“[...] (5) Gjykata mund të refuzojë një kërkesë me procedurë të shkurtër në qoftë se kërkesa është e paplotë ose e paqartë përkundër kërkesave nga Gjykata ndaj palës që ta plotësojë ose qartësojë kërkesën, nëse kërkesa është përsëritje e një kërkesë të mëparshme të vendosur nga Gjykata, ose në qoftë se kërkesa është joserioze. [...]”.

56. Gjykata konsideron se përfaqësuesi i pretenduar nuk ka ofruar informata dhe nuk ka dorëzuar dokumente siç i ishte kërkuar nga Gjykata.
57. Rrjedhimisht, Gjykata nuk do t'i shqyrtojë pretendimet e ngritura nga përfaqësuesi i pretenduar në kërkesë në emër të M.N.
58. Për sa më sipër, Gjykata konkludon se bazuar në rregullin 35 (5) të Rregullores së punës, kërkesa e përfaqësuesit të pretenduar, e dorëzuar në emër të M.N., duhet të refuzohet me procedurë të shkurtër.

(ii) Lidhur me kërkesën e parashtruesve të tjerë

59. Gjykata vëren se parashtruesit e kërkesës në esencë pretendojnë shkelje të nenit 46 [Mbrotja e Pronës] të Kushtetutës dhe nenit 102 [Parimet e Përgjithshme të Sistemit Gjyqësor], me arsyetimin se Komuna e Pejës përmes Aktvendimit [nr. 463-241-I] të 6 marsit 1998, duke e kthyer të drejtën pronësore mbi pronën kontestuese në emër të saj, kishte privuar parashtruesit e kërkesës nga e drejta pronësore dhe se vendimi i nxjerrë, respektivisht Aktvendimi [nr. 463-241-I] i 6 marsit 1998, nuk i ishte dorëzuar asnjëherë paraardhësit të parashtruesve të kërkesës, U.N.
60. Gjykata, në vijim, do të trajtojë veç e veç secilin pretendim të parashtruesve të kërkesës, duke aplikuar praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, mbi bazën e të cilës Gjykata, bazuar në nenin 53 [Interpretimi i Dispozitave për të Drejtat e Njeriut] të Kushtetutës, është e detyruar të interpretojë të drejtat dhe liritë themelore të garantuara me Kushtetutë.
61. Në këtë aspekt, Gjykata thekson se praktika e GJEDNJ-së përcakton se drejtësia e një procedure vlerësohet në bazë të procedurës si tërësi (shih, në këtë kontekst, rastin e GJEDNJ-së *Barbera, Messeque dhe Jabardo kundër Spanjës*, nr. 10590/83, Aktgjykim i 6 dhjetorit 1988, paragrafi 68). Rrjedhimisht, gjatë vlerësimit të pretendimeve të parashtruesve të kërkesës, Gjykata gjithashtu do t'i përmbahet këtij parimi (shih rastin e Gjykatës KI104/16, parashtrues *Miodrag Pavić*, Aktgjykim i 4 gushtit 2017, paragrafi 38; dhe rastin KI143/16, parashtrues *Muharrem Blaku dhe të tjerët*, Aktvendim për papranueshmëri, i 13 qershorit 2018, paragrafi 31).

a. Lidhur me pretendimin për shkelje të së drejtës së pronës, të garantuar me nenin 46 të Kushtetutës në lidhje me nenin 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së

62. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se Aktvendimi [nr. 463-241-I] i 6 marsit 1998 e kishte privuar fillimisht paraardhësin e parashtruesve të kërkesës U.N., nga e drejta pronësore mbi ngastrën kadastrale [249/71] dhe rrjedhimisht Aktgjykimi [Ac. nr. 1417/18] i Gjykatës së Apelit në lidhje me Aktgjykimin [C. nr. 129/11] e Gjykatës Themelore kanë shkelur të drejtën pronësore të parashtruesve të kërkesës që iu takon mbi pronën kontestuese në cilësinë e trashëgimtarëve të U.N., të garantuar me nenin 46 [Mbrotja e Pronës] të Kushtetutës.

63. Për të adresuar pretendimet e parashtruesve të kërkesës lidhur me shkeljen e nenit 46 [Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës, Gjykata paraprakisht do të citojë nenin 46 të Kushtetutës dhe nenin 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së, duke i paraqitur parimet e përgjithshme në bazë të praktikës gjyqësore të Gjykatës dhe të praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së përkitazi me të drejtën e pronës. Pas kësaj analize, Gjykata do të aplikojë parimet e përgjithshme që rrjedhin nga praktika gjyqësore e Gjykatës dhe GJEDNJ-së në rrethanat e rastit konkret.
64. Në këtë drejtim, Gjykata së pari rikujton përmbajtjen e nenit 46 [Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës dhe nenit 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së.
1. *“E drejta e pronës është e garantuar.*
 2. *Shfrytëzimi i pronës rregullohet me ligj, në pajtim me interesin publik.*
 3. *Askush nuk do të privohet në mënyrë arbitrare nga prona. Republika e Kosovës ose autoriteti publik i Republikës së Kosovës mund të bëjë eksproprijimin e pronës nëse ky eksproprijim është i autorizuar me ligj, është i nevojshëm ose i përshtatshëm për arritjen e qëllimit publik ose përkrahjen e interesit publik, dhe pasohet me sigurimin e kompensimit të menjëhershëm dhe adekuat për personin ose personat prona e të cilave eksproprijohet”.*

[...]

Neni 1 [Mbrojtja e Pronës] të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së:

1. *Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveç se për arsye të interesit publik dhe në kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.*
2. *Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cenojnë të drejtën e shteteve për të zbatuar ligje, që ato i çmojnë të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve ose të gjobave të tjera.*

a.1 Parimet e përgjithshme të nenit 46 të Kushtetutës dhe nenit 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së

65. Përmbajtja e nenit 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së dhe zbatimi i tij, janë interpretuar nga GJEDNJ përmes praktikës gjyqësore të saj, të cilës ashtu siç është theksuar më lart, Gjykata do t'i referohet në lidhje me interpretimin e pretendimeve të parashtruesve të kërkesës për shkeljen e nenit 46 të Kushtetutës në lidhje me nenin 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së.
66. Sa i përket të drejtave të garantuara dhe të mbrojtura me nenin 46 të Kushtetutës, Gjykata së pari vlerëson se e drejta në pronë sipas paragrafit 1 të nenit 46 të Kushtetutës garanton të drejtën e posedimit të pronës; paragrafi 2 i nenit 46 të Kushtetutës përcakton mënyrën e shfrytëzimit të pronës, duke specifikuar qartë se shfrytëzimi i saj rregullohet me ligj dhe në pajtim me interesin publik; dhe, në paragrafin 3, garanton që askush nuk mund të privohet nga prona në mënyrë arbitrare, duke përcaktuar gjithashtu kushtet nën të cilat prona mund të shpronësohet (shih rastin e Gjykatës, KI50/16, parashtrues *Veli Berisha dhe të tjerët*, Aktvendim për papranueshmëri, i 10 marsit 2017).

67. Ndërsa, sa i përket të drejtave të garantuara dhe të mbrojtura me nenin 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së, Gjykata vëren se GJEDNJ ka konstatuar se e drejta pronësore përbëhet nga tri rregulla të ndryshme. Rregulli i parë, i cili përcaktohet në fjalinë e parë të paragrafit të parë dhe i cili ka natyrë të përgjithshme, formulon parimin e gëzimit paqësor të pronës. Rregulli i dytë, në fjalinë e dytë të të njëjtit paragraf përfshin privimin nga prona dhe ia nënshton atë kushteve të caktuara; Rregulli i tretë, i cili përfshihet në paragrafin e dytë të këtij neni ua njeh shteteve, ndërmjet të tjerash, të drejtën për të kontrolluar shfrytëzimin e pronës në pajtim me interesin e përgjithshëm, me zbatimin e atyre ligjeve që ato i konsiderojnë të nevojshme për këtë qëllim (shih, rastin e GJEDNJ-së, *Sporrong dhe Lonnrot kundër Suedisë*, nr. 7151/75, 7152/75, Aktgjykim i 23 shtatorit 1982, paragrafi 61; dhe rastin e Gjykatës, KI86/18, parashtrues *Slavica Đorđević*, Aktgjykim i 3 shkurtit 2021, paragrafi 140).
68. Të tri rregullat e lartcekura nuk janë, megjithatë, "të ndryshme" në kuptim të të qenit të pandërlidhura. Rregulli dy dhe tre kanë të bëjnë me raste të veçanta të ndërhyrjes në të drejtën për gëzimin paqësor të pronës dhe prandaj duhet të interpretohen në dritën e parimit të përgjithshëm të parashtruar në rregullin e parë (shih rastet e GJEDNJ-së, *James dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar*, nr. 8793/79, Aktgjykim i 21 shkurtit 1986, paragrafi 37; *Beyeler kundër Italisë*, nr. 33202/96, Aktgjykim i 5 janarit 2000, paragrafi 98; dhe shih rastin e Gjykatës, KI29/16, parashtrues "KOSBAU GmbH", Aktvendim për papranueshmëri i 13 nëntorit 2017, paragrafi 35).

a.2. Aplikimi i parimeve të lartpërmendura në rastin konkret

69. Gjykata sjell në vëmendje pretendimin e parashtruesve të kërkesës për shkelje të nenit 46 të Kushtetutës me arsyetimin se Komuna e Pejës, përmes Aktvendimit [nr. 463-241-I] të 6 marsit 1998, duke e kthyer të drejtën pronësore mbi pronën kontestuese në emër të saj, kishte privuar paraardhësin U.N. nga pronësia mbi pronën kontestuese dhe se ky i fundit nuk ishte njoftuar për nxjerrjen e aktvendimit për bartjen e pronës në emër të Komunës së Pejës.
70. Në këtë aspekt, Gjykata rikujton se parashtruesit e kërkesës pretendojnë se Aktgjykimi [Ac. nr. 1417/18] i Gjykatës së Apelit në lidhje me Aktgjykimin [C. nr. 129/11] e Gjykatës Themelore kanë shkelur të drejtën pronësore të parashtruesve që iu takon mbi pronën kontestuese në cilësinë e trashëgimtarëve të U.N., të garantuar me nenin 46 [Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës.
71. Gjykata fillimisht vëren se parashtruesit e kërkesës aktualisht nuk janë bartës të së drejtës në pronë; përkundrazi, ata kanë kërkuar kthimin e një prone e cila iu kishte dhuruar paraardhësit të tyre nga Komuna e Pejës në vitin 1966 dhe më pas, në vitin 1998, ishte regjistruar në pronësi shoqërore nga Komuna e Pejës, duke e iniciuar kështu një kontest gjyqësor në Gjykatën Themelore qysh në vitin 2011 për kthim të pronësisë.
72. Gjykata vëren se pretendimet kryesore të parashtruesve të kërkesës në thelb kanë të bëjnë me shkeljen e të drejtave pronësore, si pasojë e kthimit të pronësisë mbi pronën kontestuese në emër të Komunës së Pejës.
73. Përkitazi me këto pretendime, përkatësisht lidhur me njoftimin për nxjerrjen e aktvendimit për bartjen e pronës në emër të Komunës së Pejës dhe pretendimin për

pronësinë mbi pronën kontestuese, Gjykata thekson se të njëjtat, janë trajtuar nga gjykatat e rregullta.

74. Në këtë kontekst, dhe specifikisht lidhur me pretendimin e parashtruesve të kërkesës së për privimin nga pronësia të pronës kontestuese dhe për mosdorëzimin e Aktvendimit [nr. 463-241-I] të 6 marsit 1998, Gjykata fillimisht rikujton se Gjykata e Apelit përmes Aktgjykimit [Ac. nr. 1417/18] të 6 dhjetorit 2021, duke trajtuar pretendimet e parashtruesve të kërkesës, ndër të tjera, kishte theksuar si në vijim:

[...] Nga shkresat e lëndës rezulton se paraardhësi i paditësve e ka pranuar aktvendimin e këtu të paditurës nr.463-2014/98, të datës 06.03.1998, me të cilin është anuluar aktvendimi i vitit 1966 dhe është vendosur që prona kontestuese të regjistrohet në emër të këtu të paditurës, mirëpo i njëjti nuk e ka atakuar të njëjtin aktvendim qoftë brenda të paditurës, apo edhe në rrugë gjyqësore përmes inicimit të konfliktit administrativ, por padinë në gjykatë e kanë parashtruar pasardhësit e tij tek me datë 02.03.2011. Përveç kësaj nga shkresat e lëndës, përkatësisht në ekspertizën e gjeodezisë, konstatohet se në parcelën kontestuese sipas ekspertit A.A., është ngritur një ndërtesë P+5 (e cila ka filluar të ndërtohet para fillimit të luftës se vitit 1998-1999 dhe ka vazhduar dhe është përfunduar pas luftës), dhe për këtë kanë qenë në dijeni edhe qytetarët e Pejës, për një ndërtim të tillë, ndërsa përkundër kësaj i njëjti (paraardhësi i paditësve) nuk ka bërë as një ankesë lidhur me ndërtimin e kësaj ndërtese. Prandaj, për gjykatën e shkallës së dytë është mjaftueshëm e qartë dhe e provuar se këtu paditësve nuk i takon e drejta e pronësisë mbi ngastrën kontestuese e as kompensimi eventual në para i saj, pasi që është provuar se këtu e paditura në procedurë të rregullt dhe ligjore e ka rikthyer të drejtën e pronësisë mbi këtë ngastër. Në anën tjetër, nuk është provuar e kundërta nga këtu - paditësit, pasi që siç është cekur edhe më lart nuk rezulton që paraardhësi i tyre apo vet paditësit të kenë iniciuar procedurë administrative tek e paditura apo procedurë gjyqësore për të vlerësuar ligjshmërinë e aktvendimit të të paditurës të vitit 1998. [...]"

75. Gjithashtu, Gjykata rikujton se Gjykata Themelore përmes Aktgjykimit [C. nr. 129/11] të 17 nëntorit 2017, në kontekst të këtij pretendimi specifik të parashtruesve të kërkesës, kishte theksuar si në vijim:

"[...] Nga fletëkthesa u vërtetua se paraardhësi i paditësve U.N., e dt. 23.04.1998 ka pranuar Aktvendimin R.G.Z. 01-952-01-1-10/98, i dt. 14.04.1998, ndaj të cilit aktvendim nuk ka marrë asnjë veprim qoftë kundërshtim ankese apo hapje të konfliktit administrativ [...]"

"[...] për gjykatën është e besueshme se fletëkthesa e dt. 23.04.1998, vërteton paraardhësi i paditësve në mënyrë të rregullt e ka pranuar Aktvendimin R. G. Z 01-952-01-1-10/98, i dt. 14.04.1998, gjithashtu është pajtuar edhe me Aktvendimin e KK Pejë 463-241/98 te dt. 06.03.1998 [...]"

76. Ndërsa, lidhur me pretendimin se Komuna e Pejës përmes Aktvendimit [nr. 463-241-I] të 6 marsit 1998, duke e kthyer të drejtën pronësore mbi pronën kontestuese në emër të saj kishte privuar paraardhësin U.N., dhe rrjedhimisht edhe parashtruesit e kërkesës në cilësinë e trashëgimtarëve nga pronësia, Gjykata e Apelit kishte theksuar si në vijim:

*"Gjykata e Apelit thekson se duke ju referuar Ligjit mbi Marrëdhëniet Themelore Juridiko-Pronësore i vitit 1980, (i cili ka qenë në fuqi në kohën e nxjerrjes së këtyre vendimeve), më saktësisht në nenin 44 parashihet se: **"E drejta e pronësisë pushon me kalimin e sendit në pronësinë shoqërore"**, nga i*

cili rezulton se ka pushuar e drejta e pronësisë mbi këtë parcelë kontestuese në momentin që Kuvendi Komunal në Pejë me anë të aktvendimit e ka kaluar pronën në emër të Komunës së Pejës, andaj edhe paditësit nuk mund të jenë pronarë, e as të kërkojnë kompensim lidhur me këtë parcelë kontestuese, pasi që një e drejtë e tillë i ka pushuar edhe paraardhësit të tyre”.

77. Në këtë aspekt, Gjykata konsideron se gjykatat e rregullta, në rrethanat e rastit konkret, kishin trajtuar dhe arsyetuar pretendimet e parashtruesve të kërkesës. Të njëjtat, kishin trajtuar pretendimet thelbësore të parashtruesve të kërkesës, dhe kishin sqaruar se (i) paraardhësi i parashtruesve të kërkesës U.N. ishte njoftuar me Aktvendimin [nr. 463-241-I] e Komunës së Pejës, të 6 marsit 1998 dhe me Aktvendimin [R.G.Z 01-952-01-10/98] e 14 prillit 1998 për regjistrimin e pronës kontestuese në pronësi shoqërore të Komunës së Pejës; (ii) paraardhësi i parashtruesve të kërkesës U.N., nuk i kishte ankimuar vendimet kontestuese në procedurë gjyqësore; dhe (iii) kishin konstatuar se prona kontestuese ishte kthyer në pronësi shoqërore në procedurë të rregullt ligjore dhe rrjedhimisht parashtruesit e kërkesës nuk mund të kërkojnë pronësinë meqë edhe paraardhësit të tyre i ka pushuar e drejta pronësore duke u bazuar në nenin 44 [Pushimi i së drejtës së pronësisë] të Ligjit mbi Marrëdhëniet Themelore Juridiko-Pronësore të vitit 1980.
78. Gjykata vëren se gjykatat e rregullta në rastin e parashtruesve të kërkesës kishin analizuar gjerësisht provat e paraqitura dhe pretendimet e ngritura nga parashtruesit, dhe në fund kishin refuzuar ankesën e tyre duke u bazuar në dispozitat përkatëse të LPK-së dhe Ligjit mbi Marrëdhëniet Themelore Juridike Pronësore të vitit 1980, që ato i kishin konsideruar si relevante përkitazi me rrethanat e rastit konkret dhe me pretendimet thelbësore të ngritura nga parashtruesit e kërkesës.
79. Në këtë aspekt, Gjykata vëren se parashtruesit e kërkesës kërkojnë kthimin e pronësisë së paraardhësit të tyre, ku, sipas gjykatave të rregullta, këtij të fundit i ka pushuar e drejta pronësore duke u bazuar në nenin 44 [Pushimi i së drejtës së pronësisë] të Ligjit mbi Marrëdhëniet Themelore Juridike Pronësore të vitit 1980, dhe duke u bazuar në atë se paraardhësi i parashtruesve të kërkesës U.N., nuk i kishte kontestuar vendimet e Komunës së Pejës lidhur me pronën kontestuese të cilat kishin përfunduar në vitin 1998, duke regjistruar pronën kontestuese në pronësi shoqërore.
80. Gjykata vëren se të gjitha vendimet e gjykatave të rregullta ofruan arsyetime përkatëse lidhur me refuzimin e ankesës së parashtruesve të kërkesës, duke konstatuar se prona e kontestuar ishte regjistruar në pronësi shoqërore nga Komuna e Pejës në një procedurë të rregullt ligjore në vitin 1998, e cila nuk ishte kontestuar më pas nga paraardhësi i parashtruesve të kërkesës.
81. Gjykata rikujton se neni 46 i Kushtetutës nuk garanton të drejtën për fitimin e pronës. Një qëndrim i tillë mbështetet katërcipërisht në praktikën e GJEDNJ-së (shih, rastin e GJEDNJ-së, *Van der Mussele kundër Belgjikës*, nr. 8919/80, paragrafi 48, Aktgjykim i GJEDNJ-së, i 23 nëntorit 1983, dhe *Slivenko dhe të tjerët kundër Letonisë*, nr. 48321/99, paragrafi 121, Aktgjykim i GJEDNJ-së, i 9 tetorit 2003). Në fakt, neni 46 i Kushtetutës garanton të drejtën e pronës, por kjo e fundit nuk është e drejtë absolute dhe iu nënshtrohet kufizimeve. Në rastin konkret, gjykatat e rregullta kanë shpjeguar kufizimet e pronës dhe pronësinë e pronës kontestuese në raport me kërkesën e parashtruesve të kërkesës.
82. Gjykata thekson se parashtruesi i kërkesës që ankohet për një ndërhyrje në një nga të drejtat e tij/saj pronësore duhet të tregojë fillimisht se një e drejtë e tillë ekzistonte

(shih, rastin e GJEDNJ-së, *Pištorová kundër Republikës Çeke*, nr. 73578/01, Aktgjykim i 24 tetorit 2004, paragrafi 38).

83. Prandaj, parashtuesi i kërkesës mund të pretendojë shkelje të nenit 46 të Kushtetutës vetëm për aq sa vendimet e kontestuar kanë të bëjnë me “pronën” e tij. Brenda kuptimit të kësaj dispozite, “pronë” mund të jetë “pasuria ekzistuese”, duke përfshirë edhe pretendimet në bazë të të cilave parashtuesit e kërkesës mund të pretendojnë “prishmëri legjitime” që do të fitojnë gëzimin efektiv të ndonjë të drejte pronësore (shih, rastet e Gjykatës KI26/18, parashtuesi i kërkesës “*Jugokoka*” Aktvendim për papranueshmëri, i 6 nëntorit 2018, paragrafi 49, dhe rastin KI156/18, parashtuesi i kërkesës *Verica (Aleksić) Vasić dhe Vojislav Čadenović*, Aktvendim për papranueshmëri, i 17 korrikut 2019, paragrafi 52).
84. Në dritën e fakteve të mësipërme, pavarësisht se parashtuesit e kërkesës nuk kanë ngritur shprehimisht pretendime që lidhen me gjykimin e drejtë (të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës), Gjykata e konsideron të nevojshme të vë në pah se parashtuesve të kërkesës i është mundësuar zhvillimi i procedurës bazuar në parimin e kontradiktoritetit; se ata kanë mundur që gjatë fazave të ndryshme të procedurës të paraqesin argumente dhe dëshmi që ata i konsideronin të rëndësishme për rastin e tyre; dhe se të gjitha argumentet, shikuar objektivisht, që ishin relevante për zgjidhjen e rastit të tyre janë dëgjuar e shqyrtuar në mënyrë të rregullt nga gjykatat; se arsyet faktike e ligjore ndaj vendimeve të goditura ishin shtruar hollësisht; dhe se, në përputhje me rrethanat e rastit, procedurat, shikuar në tërësinë e tyre, ishin të drejta. Si rrjedhojë, Gjykata konstaton se parashtuesit e kërkesës kanë gëzuar garancitë procedurale të ngërthyera në konceptin e gjykimit të drejtë dhe të paanshëm (shih, *mutatis mutandis*, ndër të tjera, rastin e Gjykatës KI118/17, parashtues *Sani Kervan dhe të tjerët*, Aktvendim për papranueshmëri, i 16 shkurtit 2018, paragrafi 35; po ashtu shih rastin e GJEDNJ-së *Garcia Ruiz kundër Spanjës*, nr. 30544/96, Aktgjykim i 21 janarit 1999, paragrafi 29).
85. Për sa më sipër, Gjykata konsideron se parashtuesit e kërkesës nuk kanë dëshmuar se vendimet e gjykatave të rregullta që rezultuan në refuzimin e ankesës së tyre janë marrë në mënyrë arbitrare. Rrjedhimisht, Gjykata arrin në përfundim se ky pretendim i parashtuesve të kërkesës për shkelje të të drejtave të tyre pronësore, të garantuara me nenin 46 të Kushtetutës, është qartazi i pabazuar mbi baza kushtetuese.

b. Lidhur me pretendimin për shkelje të së drejtës së garantuar me nenin 102 të Kushtetutës

86. Përtej pretendimeve për shkeljen e nenit 46 të Kushtetutës, parashtuesit e kërkesës gjithashtu pretendojnë shkelje të nenit 102 të Kushtetutës.
87. Në lidhje me këtë pretendim, parashtuesit e kërkesës theksojnë se gjykatat e rregullta, respektivisht Gjykata Themelore “*nuk ishte e pavarur [...], nuk ishte e drejtë, ngaqë përkundër mendimit-gjetjes profesionale të Forenzikës, mbështeti aktgjykimin sikur të ishte vërtetuar se marrësi i aktvendimit për privimin nga trolli ishte Uroshi, se Gjykata Themelore, në fakt, nuk ka disponuar fare /as në fotokopje/ Aktvendimin mbi privimin e të ndjerit Urosh nga trolli në datën 06.03.1998, dhe, nuk dihet saktësisht se si dhe nga cilat shkaqe juridike, organi komunal /nëse ka qenë kompetent e ka vendosur çështjen e privimit të Uroshit nga trolli. Dhe ajo e Apelit, në vend të kërkoj kthimin procedural në shina ligjor, tek refuzon ankesën, vepron njësoj kundërligjshëm”.*

88. Lidhur me pretendimin e parashtruesit të kërkesës për shkelje të nenit 102 [Parimet e Përgjithshme të Sistemit Gjyqësor] të Kushtetutës, Gjykata rikujton se është parim i përgjithshëm se nenet e Kushtetutës të cilat drejtpërdrejtë nuk rregullojnë të drejtat dhe liritë themelore nuk kanë efekt të pavarur, pasi efekti i tyre vlen vetëm për "*gëzimin e të drejtave dhe lirive*" që garantohen me dispozitat e Kapitullit II dhe III të Kushtetutës. Prandaj, këto nene në mënyrë të pavarur nuk mund të zbatohen nëse faktet e çështjes nuk bien në fushën e veprimit të paktën të njërës ose më shumë dispozitave të Kushtetutës që kanë të bëjnë me "*gëzimin e të drejtave dhe lirive të njeriut*" (shih, *inter alia*, rastet e GJEDNJ-së, *E.B. kundër Francës*, nr. 43546/02, Aktgjykim i 22 janarit 2008, paragrafi 47; *Vallianatos dhe të tjerët kundër Greqisë*, nr. 29381/09 dhe 32684/09, Aktgjykim i 7 shtatorit 2013, paragrafi 72; gjithashtu rastin e Gjykatës Kl67/16, parashtrues i kërkesës *Lumturije Voca*, Aktvendim për papranueshmëri, i 23 janarit 2017, paragrafi 128).
89. Gjykata, në fund, gjithashtu thekson se pakënaqësia e parashtruesit të kërkesës me rezultatin e procedurës nga gjykatat e rregullta nuk mund vetvetiu të ngrejë pretendim të argumentueshëm për shkeljen e të drejtave dhe lirive themelore të garantuara me Kushtetutë (shih, rastin e GJEDNJ-së, *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat kundër Hungarisë*, nr. 5503/02, Aktgjykim i 26 korrikut 2005, paragrafi 21).
90. Si përfundim, Gjykata konsideron se parashtruesit e kërkesës nuk i kanë mbështetur me prova pretendimet e tyre për shkelje të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut të garantuara me Kushtetutë, sepse argumentet e paraqitura nga ata në asnjë mënyrë nuk tregojnë që gjykatat e rregullta ua kanë mohuar atyre të drejtat e garantuara me Kushtetutë, siç pretendohet nga parashtruesit e kërkesës.
91. Bazuar në sa më sipër, Gjykata konstaton se kërkesa është qartazi e pabazuar në baza kushtetuese dhe deklarohet e papranueshme, në pajtim me paragrafin 7 të nenit 113 të Kushtetutës dhe rregullin 39 (2) të Rregullores së punës.
92. Rrjedhimisht,
- i) sa i përket kërkesës së parashtruar nga përfaqësuesi i pretenduar Minush Hoxha në emër të M.N., në mungesë të një autorizimi të vlefshëm për përfaqësim para Gjykatës, e njëjta refuzohet me procedurë të shkurtër bazuar në rregullin 35 (5) të Rregullores së punës;
 - ii) sa i përket kërkesës së parashtruesve të kërkesës, e njëjta deklarohet si qartazi e pabazuar në baza kushtetuese sepse parashtruesit e kërkesës nuk dëshmojnë dhe nuk mbështesin në mënyrë të mjaftueshme pretendimet e tyre, dhe rrjedhimisht e njëjta nuk i përmbush kriteret e pranueshmërisë të përcaktuara në paragrafin (2) të rregullit 39 të Rregullores së punës.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës, në pajtim me nenin 113.1 dhe 113.7 të Kushtetutës, nenet 20 dhe 47 të Ligjit dhe rregullat 35 (5), 39 (2) dhe 59 (2) të Rregullores së punës, më 8 shtator 2022, njëzëri:

VENDOS

- I. TË DEKLAROJË kërkesën të papranueshme;
- II. T'UA KUMTOJË këtë aktvendim palëve;
- III. TË PUBLIKOJË këtë aktvendim në Gazetën Zyrtare, në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit; dhe
- IV. Ky aktvendim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtari raportues

Radomir Laban

Kryetarja e Gjykatës Kushtetuese

Gresa Caka-Nimani